

Sekrety Gór Izerskich

W poniedziałek 27 stycznia 2025 roku przewodnicy sudeccy przybyli do Muzeum Karkonoskiego by podczas kolejnego spotkania szkoleniowego zapoznać się z wykładem Karoliny Matuszewicz-Górniak o jej książce pt. Sekrety Gór Izerskich. Pozycja ta została wydana przez Dom Wydawniczy Księży Młyn w ramach cyklu wydawnictw prezentujących sekrety miast i regionów naszej pięknej Ojczyzny. Jest to już 92 pozycja z serii, a 11 z opisami z Dolnego Śląska.

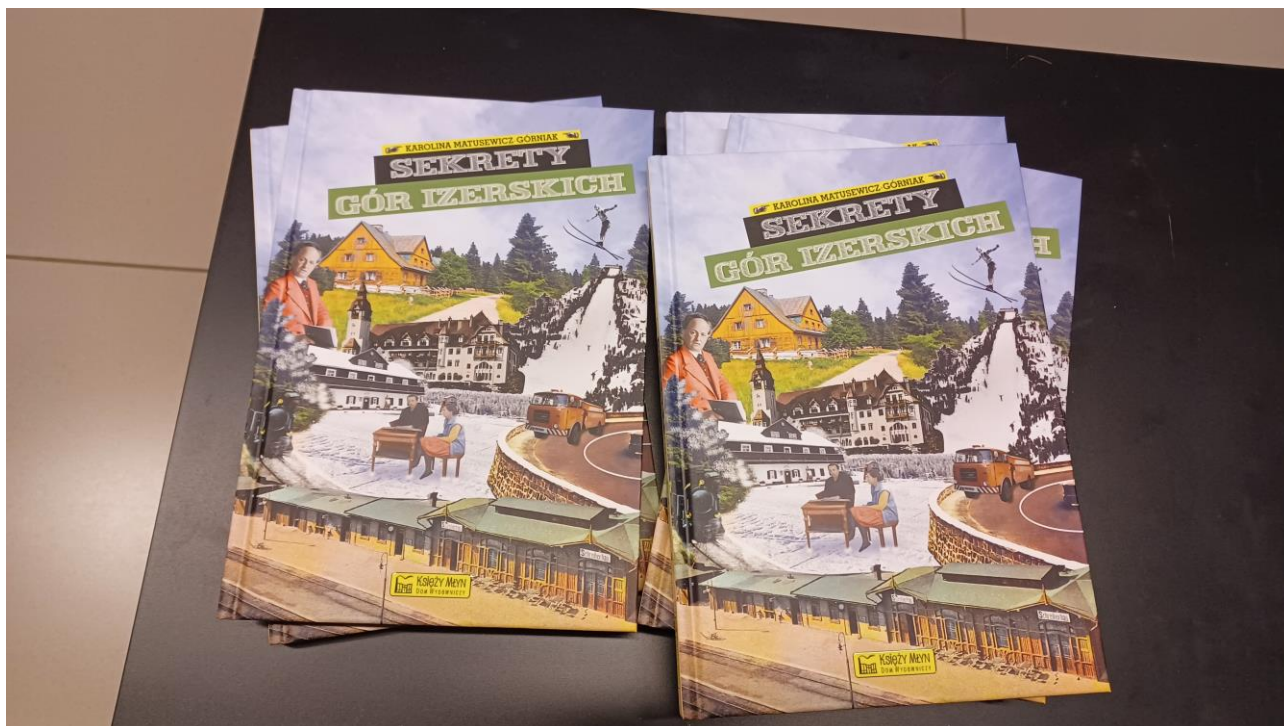

Foto: Krzysztof Tęcza

Całość została podzielona na cztery części dotyczące miejsc, obiektów, wydarzeń czy konkretnych osób. Z poszczególnych tekstów dowiemy się m.in. o budowie linii kolejowej z Piechowic przez Szklarską Porębę do Kořenova, o wycieczce rowerowej kardynała Karola Wojtyły, o inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację, o wielkiej powodzi z 2010 roku, o Biegu Piastów czy zabójstwie leśniczego Wenigera w okolicach Rozdroża Izerskiego. Dowiemy się także o katastrofie ekologicznej z lat 80-tych XX wieku czy przeprowadzonej w wielkiej tajemnicy zmianie granic i przekazaniu Czechosłowacji stacji Tkacze dzisiaj znanej jako Harrachov.

Autorka wspomina o katastrofie kolejowej ze skutkiem śmiertelnym jaka wydarzyła się w 1980 roku, kiedy to pociąg towarowy „urwał” się obsłudze i wraz z wieloma tonami kamieni gnał z Jakuszyce coraz prędszej w stronę Piechowic

Przybliża nam jak toczyło się życie w strażnicy Orle, odnosi się do historii budowy kolejnych mostów na Izerze, zdradza dlaczego wśród licznych ruin po dawnych domostwach zachował się tylko jeden budynek znany dzisiaj jako Chatka Górzystów. Wspomina o smutnym końcu dawnego schroniska na Rozdrożu Izerskim.

Oczywiście w książce nie mogło zabraknąć tematu ukrytych podczas II wojny światowej dzieł sztuki i innych skarbów. Do dnia dzisiejszego po Górach Izerskich krążą grupy osób ich poszukujących. W książce jest odniesienie do niektórych miejsc uważanych za te, w których należy szukać. Dotyczy

to przede wszystkim skrytek Grundmanna, niemieckiego konserwatora sztuki na Dolny Śląsk mającego ukrywać zrabowane dzieła sztuki.

Jak góry to oczywiście nie może zabraknąć wiadomości o sportach zimowych. Dlatego autorka przedstawia obiekty przeznaczone do uprawiania tej dziedziny sportu. Budowane wówczas mogły służyć do rozgrywania zawodów na skalę olimpijską.

Niezwykle tajemniczym miejscem jest cmentarz czcicieli światła w Szklarskiej Porębie czy Zakręt Śmierci o budowie którego krążą legendy. Dążąc tym tropem warto przyjrzeć się wsi Kotlina, w której znajduje się obiekt po dawnym schronisku uważany za miejsce nawiedzone.

Foto: Krzysztof Tęcza

Ciekawym tekstem jest ten przybliżający historię kręcenia kolejnych obrazów filmowych na terenie Gór Izerskich. Najbardziej znanym jest historia Franka Dolasa z filmu „Jak rozpętałem II wojnę światową”, w którym jedna ze scen jest nakręcona nieopodal stacji kolejowej Szklarska Poręba Średnia.

Jeśli chodzi o znane osoby mieszkające na terenie Gór Izerskich to w książce znajdziemy odniesienia do Pavla Ploca, skoczek narciarski bijący rekordy świata na skoczni narciarskiej w Harrachovie. Bardzo znanym jest Daniel Swarovski twórca znanej na całym świecie biżuterii czy Hermann Hendrich twórca Hali Legend a także Gustav Ginzel, gospodarz „Gnojnej Chaty”.

Dla Szklarskiej Poręby ważnym człowiekiem był Wilhelm Bölsche uważający się za władcę Karkonoszy.

Wybitnymi mieszkańcami Szklarskiej Poręby byli oczywiście bracia Hauptmannowie. Gerhart, który właśnie tutaj napisał dramat Tkacze, za który otrzymał literacką nagrodę Nobla oraz Carl, którego najbardziej poczytnym dziełem jest zbiór legend o Karkonoszu zatytułowany Księga Ducha Gór.

Kolejnym wielkim mieszkańcem miasta pod Szrenicą był Wlastimil Hofman, nazwany przez Jana Sztudyngera malarzem wewnętrznego blasku.

Jakby ktoś nie wiedział to jednak najbardziej znaną postacią w Górach Izerskich był, jest i będzie Jára Cimrman, który był pomysłodawcą wielu najważniejszych odkryć w dziejach ludzkości. To właśnie on zdecydował jak będzie wyglądała wieża Eiffla, Marii Skłodowskiej-Curie podarował grudki radu, Alfredowi Hitchcockowi podsunął pomysł na film „Ptaki”.

Foto: Krzysztof Tęcza

Najciekawsze w tym wszystkim jest to, że sam Cimrman nigdy nie żył. Jest to postać wymyślona w 1966 roku przez Zdenka Svěráka, Ladislava Smoljaka i Jiříego Šebánka. W trakcie audycji radiowej pt. Bezalkoholowa Winiarnia pod Pająkiem podali oni wiadomość o odnalezieniu pamiątek nieznanego geniusza. I tak zapoczątkowano kult Jára Cimrmana. Doszło do tego, że postać ta żyje swoim życiem i wciąż przypisuje się jej nowe wydarzenia czy wynalazki. W 2013 roku w Kořenovie otworzono muzeum jego imienia, a następnie wybudowano wieżę widokową przypominającą latarnię morską.

Oczywiście w Sekretach Gór Izerskich jest znacznie więcej ciekawych informacji, mniej lub bardziej znanych. Warto zatem sięgnąć po książkę by zapoznać się z pozostałymi ciekawostkami.

Ponieważ w spotkaniu uczestniczyli przewodnicy sudeccy rozgorzała ożywiona dyskusja co do wypatrzonych w poszczególnych opisach potknięć. Wszystkie sugestie zostaną przekazane do autorki by wykorzystać je przy kolejnym wydaniu tego tytułu.

Krzysztof Tęcza